

Gelukkig in Renkum

Verkiezingsprogramma
GroenLinks Renkum
2018-2022

1. Gelukkig in Renkum

'Gelukkig in Renkum'. Dat is de titel van het verkiezingsprogramma van GroenLinks Renkum. Vreemde titel? Misschien. Maar waarom niet? De wens om gelukkig te zijn wordt door iedereen gedeeld. We wensen elkaar geluk toe. Familieleden, vrienden, buren. Met Nieuwjaar, met verjaardagen. Of gewoon zomaar. Dus waarom zou geluk niet de leidraad kunnen zijn van een partij? Of van een gemeente?

Is het niet de kern van de opdracht van de gemeente om brede welvaart en de kansen op geluk voor zoveel mogelijk inwoners te waarborgen? De focus op economische groei schiet tekort als we het hebben over werkelijke maatschappelijke vooruitgang. De indicator voor economische groei (BNP) meet weliswaar veel, maar niet die zaken die het leven waardevol maken. GroenLinks Renkum maakt zich sterk voor 'brede welvaart', de kwaliteit van leven.

Het is ook niet zo'n gek idee. Want wat maakt gelukkig? Uit onderzoek is bekend dat geluk en welbevinden vooral te maken hebben met het hebben van goede relaties met dierbare mensen, met een gevoel verbonden te zijn met andere mensen, met een gemeenschap, met de wereld...

Charlotte de Roo

“GroenLinks staat voor geluk voor iedereen. Verbinding met elkaar en met de groene omgeving.”

Gelukkige mensen leven gemiddeld genomen langer, zijn vaak gezonder en hebben de veerkracht om tegenslagen in het leven te verwerken. Rijkdom, roem en macht daarentegen zijn minder goede voorspellers voor geluk, hoewel veel mensen denken dat dat anders is. Geluk verbindt. Geluk wordt groter als je het deelt met anderen. Vanuit dit besef past ‘Gelukkig in Renkum’ prima bij GroenLinks.

Maar GroenLinks is realistisch. Het geluk van de een is niet noodzakelijkerwijs het geluk van de ander. Wensen en belangen van inwoners onderling of van inwoners en gemeente kunnen tegenstrijdig zijn. Het vanzelfsprekend vroegtijdig betrekken van inwoners bij overheidsplannen, optimale transparantie in het proces, en een zorgvuldige inventarisatie en afweging van ieders wensen, belangen en rechten kunnen wel leiden tot een voor iedereen begrijpelijke en acceptabele uitkomst. Waarmee misschien niet ieders individuele geluk direct gediend is, maar wel het ‘bruto gemeenschappelijk geluk’.

Het verkiezingsprogramma is tot stand gekomen met input van velen: leden, inwoners en vertegenwoordigers van lokale organisaties. GroenLinks heeft daartoe in de loop van 2017 meerdere bijeenkomsten georganiseerd.

GroenLinks Renkum zal zich de komende vier jaar inzetten voor een goede relatie tussen gemeente en inwoners, voor het geluk en het welzijn van alle inwoners, voor onze prachtige groene omgeving en voor het behoud van de wereld waar wij in Renkum maar zo’n klein deeltje van uitmaken.

Veel geluk gewenst!
GroenLinks Renkum

Het programma

Hoe kom je tot een verkiezingsprogramma dat 'gelukkig maakt'? Door de brede maatschappelijke behoeften te vertalen naar praktische mogelijkheden die we in onze gemeente kunnen toepassen. We kiezen hierbij voor een integrale benadering.

Hoofdstuk 2: Zo doen we dat in Renkum

Hoe kan de gemeente bijdragen aan brede welvaart en geluk voor haar inwoners? Welke rol spelen burgers zelf én welke voorzieningen kunnen inwoners van de gemeente verwachten?

- 2a. Het samenspel tussen de gemeente en haar inwoners
- 2b. Een overheid voor ons allemaal
- 2c. Samen problemen oplossen en voorkomen
- 2d. Een gastvrije, inclusieve gemeente

Hoofdstuk 3: Erbij horen in Renkum

Hoe creëren we een samenleving waar ruimte is voor iedereen en waar mensen die minder of niet zelfredzaam zijn op ondersteuning van anderen kunnen rekenen?

- 3a. Armoedebeleid en basisinkomen
- 3b. Versterken van sociale verbanden en structuren
- 3c. Jeugd
- 3d. Onderwijs, sport en cultuur
- 3e. Werk
- 3f. Wonen

Hoofdstuk 4: Genieten van groen Renkum

Hoe gaan we om met de weelde van een groene leefomgeving én met de noodzaak om die te beschermen en te versterken? Maar ook met de spanning die zit tussen het in stand houden van de natuur en het gebruik ervan.

- 4a. Biodiversiteit versterken
- 4b. Groen voor iedereen
- 4c. Gezonde leefomgeving
- 4d. Recreatie en toerisme
- 4e. Dierenwelzijn
- 4f. Milieuvervuiling en -hinder

Hoofdstuk 5: Klaar voor klimaatneutrale toekomst

Hoe bereiden we ons als gemeenschap voor op de klimaatveranderingen en op een toekomst met meer weersextremen? Hoe komen we tot oplossingen voor onze energiebehoefte zonder fossiele brandstoffen en met schaarser wordende grondstoffen?

- 5a. Goed voorbeeld doet goed volgen
- 5b. Wonen en mobiliteit: energieneutrale wijken in 2035
- 5c. Ruimte: wapenen tegen extremer weer
- 5d. Energieopwekking: realiseren van voldoende hernieuwbare energie
- 5e. Economie: op weg naar een circulaire economie

Hoofdstuk 6: Gelukkig: haalbaar en betaalbaar

Hoe zorgen we ervoor dat de inhoudelijke doelen uit dit programma ook uitvoerbaar zijn? En hoe zorgen we voor de financiële middelen om het beleid uit te voeren?

- 6a. Reserves
- 6b. Beleidspeerpunten
- 6c. Intergemeentelijke samenwerking
- 6d. Gemeentelijke belastingen
- 6d. Toekomstbestendig organisatie

2. Zo doen wij dat in Renkum

Visie

GroenLinks staat voor een open samenleving, waarin iedereen kan zijn wie hij of zij is en kan zeggen wat zij of hij vindt. In onze gemeente wonen mensen met verschillende achtergronden, overtuigingen en voorkeuren. Wij willen ons allemaal thuis, gelukkig en veilig kunnen voelen in onze gemeenschap. We zijn allemaal anders en tegelijkertijd willen we allemaal respectvol bejegend worden en kansen krijgen. Dat delen we met elkaar.

Bovenstaande visie heeft ook consequenties voor de opstelling en het functioneren van 'de gemeente'. De gemeente is er voor de inwoners. In onze dorpen wonen vrije en mondige burgers. Inwoners die invloed en zeggenschap willen over de plek waar ze samenleven, wonen, werken en ontspannen.

Wij werken daarom aan een gemeente die het contact zoekt met haar inwoners, ze informeert en luistert naar hun behoeften, vragen ideeën en (kritische) inbreng. De komende tijd staan ons grote veranderingen te wachten.

We hebben het dan over ouder worden, veranderende zorg, voortgaande digitalisering, de nieuwe Omgevingswet, energie en klimaat, arbeid en inkomen.

Samenhangende thema's

2a: Samenspel tussen gemeente en inwoners

De tijden zijn veranderd. Inwoners willen geen overheid meer die alles voor hen bepaalt. En de overheid wil dat ook niet meer. In (nieuwe) wetgeving legt de overheid het initiatief en verantwoordelijkheid voor het proces en de uitkomst steeds meer bij de burger. Zoals in de WMO en in de komende Omgevingswet. Niet iedereen heeft de capaciteiten en middelen om aan deze verwachting te kunnen voldoen. We zoeken met elkaar naar manieren waarop de inwoner zelfredzaam kan zijn en waarop inwoners samen een proces of project vorm kunnen geven. Ook zoekt de gemeente naar de beste (nieuwe) manier om inwoners bij te staan of het nu gaat om zorg of een bestemmingsplan.

GroenLinks wil dat de gemeente het 'Right to challenge', het recht van inwoners om een plan voor een andere invulling van gemeentelijke diensten in te dienen en uit te voeren, actief uitdraagt. Wij nodigen inwoners nadrukkelijk uit om zelf initiatieven te nemen en faciliteren waar nodig de uitwerking hiervan. Ook waar de gemeente het initiatief heeft krijgt de inwoner een volwaardige rol. Ook inwoners voor wie inspreken en meepraten wat minder vanzelfsprekend is: ouderen, laaggeletterden, mensen met een beperking of inwoners die minder vertrouwen hebben in de overheid. Het is essentieel dat gemeenteammbtenaren in direct contact staan met de burgers en actief de samenleving ingaan om hun voelsprietten te laten prikkelen. Voor het goed functioneren van de gemeente – bestuurders, medewerkers en inwoners – is het van belang dat er een cultuur komt waarin fouten mogen worden gemaakt en waarvan wordt geleerd.

Ambitie:

- GroenLinks geeft inwoners vanaf het begin een actieve rol bij de inrichting van de leefomgeving. Dat betekent bijvoorbeeld dat de gemeente inwoners actief betreft bij de opstelling van de omgevingsvisie en omgevingsplannen in het kader van de nieuwe Omgevingswet.
- De gemeente ondersteunt inwoners(organisaties) financieel, materieel en personeel om hun rol van meedenkende, meebeslissende en meewerkende burger waar te maken.
- Er komt een gemeentelijke ombudsman/-vrouw.

- GroenLinks wil dat de gemeente het 'Right to challenge', het recht van inwoners om een plan voor ander invulling van gemeentelijke diensten in te dienen en uit te voeren, actief uitdraagt.
- De gemeente Renkum staat garant voor een goede privacybescherming.

“In een open en gastvrije samenleving kunnen we ons allemaal thuis voelen.”

Eveline Vink

2b. Een overheid voor ons allemaal

GroenLinks Renkum staat voor een transparante en empathische overheid die zorgvuldig handelt. De Nationale Ombudsman heeft in zes vuistregels het menswaardig omgaan met inwoners onder woorden gebracht:

- Mensen mogen niet buiten de boot vallen.
- (Nieuwe) systemen zijn niet belangrijker dan mensen;
- Schulden komen nooit alleen
- Iedereen moet de weg naar voorzieningen kunnen vinden.
- Mensen moeten weten wie waarover gaat.
- Verschillende grondrechten moeten in balans zijn.

Ambities:

- Wij gebruiken de vuistregels van de Nationale Ombudsman als leidraad voor het handelen van de gemeente in relatie met haar inwoners.

2c. Samen problemen oplossen en voorkomen

Voorkomen is beter dan handhaven. Onze lokale maatschappij wordt steeds ingewikkelder, soms is het niet duidelijk wat wel en wat niet mag. En soms doet men gewoon iets en wacht wel af of er een sanctie komt. De gemeente kan problemen voorkomen door juiste en duidelijke informatie te geven via de verschillende kanalen die ze tot haar beschikking heeft. Daarnaast kan zij kiezen voor preventie, bijvoorbeeld bij overlast. Bij conflicten tussen inwoners onderling of tussen de gemeente en inwoners heeft het onze voorkeur om via bemiddeling (dialogoog en oplossingsgericht werken) tot een oplossing te komen. Dat levert een beter gedragen oplossing op.

Eerlijke en rechtvaardige handhaving vergroot de zekerheid en het vertrouwen van inwoners. Een veilig huis en een veilige buurt is de basis voor een gelukkig bestaan. Handhaving is ook gericht op het behoud van een groene en gezonde leefomgeving zowel in de dorpen als buiten in de bossen.

Ambities:

- Bij het oplossen van problemen en conflicten tussen gemeente en inwoners en tussen inwoners onderling kiest Groen Links voor bemiddeling. Daarbij werkt de gemeente transparant.
- De gemeente werkt samen met de politie en de inwoners aan veilige buurten. Nadruk ligt op het voorkómen van criminaliteit en overlast.
- Handhaving richt zich ook op bescherming van de leefomgeving zodat die veilig en gezond is en blijft, bijvoorbeeld tegen de uitstoot van teveel fijnstof en tegen dumping van (drugs)afval.
- Naast wettelijke bescherming zetten we in op sociale en fysieke veiligheid. Dat betekent goed onderhouden wegen en straten, veilige fiets- en wandelpaden en ondersteuning van groepen inwoners die zich inzetten voor dit algemene belang.

2d. Gastvrije inclusieve gemeente

Een open samenleving betekent ook een gastvrije samenleving. Renkum biedt mensen die op de vlucht zijn voor oorlog of onderdrukking een veilige haven. GroenLinks wil burgers actief betrekken bij de vestiging en integratie van vluchtelingen. Wij denken daarbij aan taaltraining, integratie en begeleiding van de statushouders zodat zij hun nieuwe leven zo snel mogelijk kunnen opbouwen. Vanzelfsprekend houden we rekening met de draagkracht van de gemeenschap.

Tegen racisme en discriminatie van migranten, vrouwen en (seksuele) minderheden of mensen met een beperking stellen we harde grenzen. In een open en gastvrije samenleving

moeten we ons allemáál thuis kunnen voelen.

Ambitie:

- De gemeente nodigt haar inwoners uit om mee te denken over de leefsituatie en begeleiding van nieuwe statushouders. Ze houdt bij de keuze voor de locatie van huisvesting en voorzieningen rekening met de bereidheid van inwoners om een actieve rol te spelen in de begeleiding van de nieuwe inwoners en stimuleert die betrokkenheid.
- De gemeente stelt in samenspraak met de betrokken belangengroeperingen en adviesraden een implementatieplan op in zake het door de Tweede Kamer in 2016 aangenomen 'VN-verdrag voor rechten van mensen met een beperking'. Dit implementatieplan strekt zich uit over alle gemeentelijke beleidsterreinen en alle doelgroepen - zoals autisme, doven en slechthorenden, blinden en slechtzienden, fysiek en psychisch beperkten - en draagt een uiterst uitvoeringsgericht karakter.

3. Erbij horen in Renkum

Visie

Een belangrijke voorwaarde voor gelukkig zijn is het gevoel van verbondenheid, erbij horen. Het versterken van die verbondenheid is een hoofdthema in het sociale beleid van GroenLinks. Dat gebeurt tegen de achtergrond van ontwikkelingen in de samenleving, zoals de participatiesamenleving en de focus op zelfredzaamheid.

Een gedachte achter de participatiesamenleving – dat alle mensen voldoende voor zichzelf kunnen zorgen en voldoende mensen in hun netwerk hebben die daarbij kunnen helpen – blijkt niet te kloppen. Heel veel mensen lukt het wel, maar lang niet iedereen. Wie een beroep wil doen op ondersteuning van de overheid moet daarvoor mogelijkheden krijgen.

**“Arm zijn is niet
de keuze van
mensen.
Wij willen
welvaart eerlijk
delen.”**

Liselot Jansen

Onderzoeken maken afdoende duidelijk dat banen aan de onderkant van de samenleving verdwijnen, dat mensen zonder vermogen – met alleen inkomen uit arbeid – relatief weinig profiteren van onze welvaart, en dat de kloof tussen arm enerzijds en rijk en vermogend anderzijds steeds groter wordt. Andere onderzoeken laten zien dat chronische armoede leidt tot chronische stress en tot vermindering van het oplossend vermogen van mensen. Arm zijn is niet de keuze van mensen, arm blijven al helemaal niet.

Samenhangende thema's

3a. Basisinkomen en Armoedebestrijding

Het bieden van meer bestaanszekerheid voor mensen die in armoede leven heeft grote prioriteit voor GroenLinks. GroenLinks bepleit al enig tijd bij de rijkoverheid experimenten met een basisinkomen. Als hiervoor ruimte wordt geboden dan willen wij ook in Renkum meedoen. Een basisinkomen biedt bestaanszekerheid en geeft mensen weer hoop en de kans om zich te ontplooiën. De mogelijkheid om bij te verdienen voor mensen in de bijstand moet verruimd worden. Ook hiervoor blijven wij naar kansen zoeken.

“Een basisinkomen kan bijdragen aan een meer ontspannen, gelukkiger samenleving.”

Maryse Kusse

GroenLinks wil de vrijheid van mensen in de bijstand vergroten en de sollicitatieplicht en daaraan gekoppelde verplichte trainingen afschaffen. Aspecten van het basisinkomen kunnen ook helpen bij het oplossen van schuldproblematiek en de opstart van eigen bedrijven. Een basisinkomen kan bijdragen aan een meer ontspannen, gelukkiger samenleving. Daarnaast willen we vasthouden aan het fatsoenlijke armoedebeleid van de afgelopen jaren en waar nodig streven we naar uitbouwen. Dat vertaalt zich bijvoorbeeld in een verruiming van de doelgroep; preventieve schuldhulpverlening; ervoor zorgen dat mensen met een laag inkomen gebruik kunnen maken van alle beschikbare regelingen en voorzieningen; een integrale en creatieve werkwijze met multiprobleemgezinnen, waarbij de regelruimte in het overheidsbeleid maximaal gebruikt wordt; en verdere uitbreiding van de mogelijkheden voor gebruik van de Gelrepas.

Ambitie:

- Renkum begint een experiment met een basisinkomen.
- We breiden het armoedebeleid verder uit en versterken het.

3b. Versterken van sociale verbanden en structuren

De gemeente heeft een rol bij het in stand houden en versterken van die voorzieningen en structuren die de verbondenheid in onze dorpen te versterken. Veranderingen in de samenleving vragen daar ook om. Hoe zorgen we er bijvoorbeeld samen voor dat ouderen langer thuis kunnen blijven wonen, als dat is wat ze willen? Creatieve oplossingen en investeringen op het terrein van (thuis)zorg, wonen, ondersteuning, inrichting van openbare ruimte, openbaar vervoer en sociale ontmoeting zijn nodig om dat mogelijk te maken. En als we als samenleving willen dat mensen meer voor elkaar zorgen; hoe kunnen we mantelzorgers dan optimaal ondersteunen?

“Wie zich
verbonden
voelt met
andere mensen,
is gelukkiger.”

Christel van Kampen

Ambities:

- GroenLinks staat voor ieders vrijheid om de eigen zorg(verleners) te kiezen en zelf de regie te houden over de zorg, bijvoorbeeld door brede inzet van het PGB.
- Kleinschalige zorg blijft beschikbaar voor de wijken en de dorpen.
- Er is voldoende (en goed gefinancierde) thuiszorg beschikbaar.
- We zijn bereid om te investeren in goede voorzieningen in de dorpen die bijdragen aan de leefbaarheid.
- Voor alle inwoners die daar behoefte aan hebben zijn er (bereikbare) ontmoetingsplekken.
- Bij inrichting van openbare ruimte en nieuwbouwprojecten houden we rekening met toekomstige zorgbehoefte. Bijvoorbeeld door levensloopbestendig bouwen, meergeneratiewoningen of slimme combinaties van wonen en (zorg)voorzieningen.
- Mantelzorgers krijgen waardering, ondersteuning en voldoende informatie. Lotgenotencontact en een mantelzorgsteunpunt zijn hierbij belangrijk. Mantelzorg komt niet in plaats van professionele zorg. Familie en vrienden moeten niet verworden tot praktische hulp, maar zijn er juist ook voor de liefde en aandacht. Mantelzorgers zijn volwaardige gesprekspartner in de afspraken over zorg.
- Initiatieven vanuit burgers, zoals de dorpsvisie Wolfheze 2020, de Landgoederen op de Helling, Stichting Renkums Beekdal, Bewonersgroep Weverstraat en het bewonersinitiatief Doorwerth Centrum ondersteunt de gemeente actief. Daar liggen kansen om samen te zorgen voor een sterke en gelukkige samenleving.

3c. Jeugd

Kinderen en jongeren doen ertoe, zij zijn onze toekomst. Kinderen moeten in Renkum veilig en gelukkig kunnen opgroeien en hun talenten kunnen ontwikkelen. GroenLinks wil kinderen en jongeren betrekken bij alle zaken die voor hen van belang zijn, zoals jeugdhulp, jongerenwerk, gebruik van de openbare ruimte. Wie gehoord en gezien wordt, hoort erbij.

De gemeente is verantwoordelijk voor de inkoop en uitvoering van alle vormen van jeugdhulp, kindbescherming en jeugdreclassering. Bij de (regionale) inkoop van jeugdhulp moet het accent liggen op kwaliteit en continuïteit. Tevens moet er voldoende aandacht zijn voor preventief jeugdbeleid.

De gemeente informeert ouders en jeugdigen adequaat over jeugdhulpaanbod en het recht om zelf een familiegroepsplan te maken.

Waar overlast wordt veroorzaakt (lawaai, vernielingen en geweld) helpt de gemeente om *blijvende oplossingen* te zoeken. Via het jongerenwerk krijgen jongeren daarin zelf een actieve rol.

Ambities:

- Er zijn plekken en activiteiten waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten en hun talenten ontdekken en ontwikkelen.
- We zoeken naar blijvende oplossingen voor overlastproblemen, samen met de jongeren.
- Het jongerenwerk zoekt jongeren actief op door middel van vindplaatsgericht werken.
- We blijven aandacht vragen voor passend jeugdzorgaanbod, werken zonder wachtlijsten, voldoende preventief aanbod en voldoende regie bij ouders/jongeren (bijv. via familie-groepsplannen).
- We maken ons hard voor structurele aandacht voor preventie van kindermishandeling door inzet van effectieve programma's en de Monitor Aanpak Kindermishandeling.
- Samen met de jongeren, bijvoorbeeld met de Jongerenraad, blijven we nadenken over goede manieren om jongeren te bereiken en te betrekken, bijvoorbeeld via sociale media.

3d. Onderwijs, Sport en Cultuur

Goed onderwijs betekent voor GroenLinks een combinatie van goede en duurzame schoolgebouwen; aanpakken van (leer)achterstanden van leerlingen (onder andere door voor-schoolse educatie); passend onderwijs voor iedereen, dus indien nodig extra ondersteuning voor kinderen met taalachterstand en aandacht voor hoogbegaafde kinderen; kinderen leren omgaan met verschillen/diversiteit; aandacht op scholen voor pesten (ook op sociale media)

en uitsluiting; aandacht voor milieueducatie op school; goed en betaalbaar leerlingenvervoer voor kinderen die gebruik maken van speciaal onderwijs; en aanpak schoolverzuim samen met Leerplicht en jeugdhulp.

Speciale aandacht blijft verder nodig voor aanpak van laaggeletterdheid bij volwassenen, nog steeds een onderschat maatschappelijk probleem.

GroenLinks hecht aan het in stand houden van goede sportvoorzieningen voor breedtesport; ondersteuning van initiatieven tot verduurzaming van de sportparken en –accommodaties; stimuleren dat mensen meer bewegen; en het voor ieder kind mogelijk maken om te sporten. Een mooie schakel tussen sport, cultuur, erfgoed en het groen van onze landgoederen is de Oosterbeekse Airborne-traditie. Het Airborne Museum nam het initiatief om Hartenstein weer de allure te geven van de oude buitenplaats. Hiervoor stelde de gemeente terecht geld beschikbaar. We juichen toe dat straks niet alleen de oorlogsgeschiedenis, maar ook de rijke historie van het landgoed zichtbaar is. De jaarlijkse Airborne Wandeltocht verbindt geschiedenis, sport en recreatie. Wij zien graag dat de wandeltocht ook mogelijk wordt gemaakt voor mensen die slecht ter been zijn.

Kunst en cultuur verrijken de samenleving en bevorderen de onderlinge samenhang. Tevens kunnen ze een bijdrage leveren aan de economie in onze gemeente. Renkum oefent vanouds een sterke aantrekkingskracht uit op beoefenaars en liefhebbers van de kunsten. Daarmee samenhangend is er in onze gemeente sprake van een bloeiend cultureel leven. GroenLinks vindt het van belang dat de gemeente investeert in initiatieven op het terrein van kunst en cultuur. Ook bij dit thema past een participierend gemeentebestuur dat zich aansluit bij de veelheid aan initiatieven uit de samenleving. Een in onze ogen belangrijke organisatie die kunst en landschap verbindt, is Scarabee. Deze stichting zorgt voor een heldere verbinding tussen de rijke culturele geschiedenis en kunst van nu.

Ambities:

- De gemeente voert een actief beleid om mensen met laaggeletterdheid te helpen.
- De gemeente werkt actief mee aan educatie over lokale politiek voor de jongeren van onze gemeente, voor alle opleidingsniveaus en ongeacht waar ze naar school gaan.
- We stimuleren en faciliteren deelname aan sport.
- We bieden blijvende steun aan initiatieven die verbindingen leggen tussen landschap, cultuurhistorie en oorlogsverleden.
- We willen de Airborne wandeltocht ook toegankelijk maken voor mensen met een lichamelijke handicap. Dit is mogelijk binnen de bestaande voorzieningen en met behoud van natuurlijke en landschappelijke waarde, zoals onverharde bospaden.
- GroenLinks staat voor goede en veilige fietsroutes naar scholen toe en voldoende openbaar vervoer naar middelbare scholen.
- Kunst en cultuur hebben een vanzelfsprekende plek in het onderwijs. Er is daarnaast een breed en toegankelijk buitenschools aanbod voor kinderen en jongeren, zodat zij uitgedaagd worden zich te ontwikkelen.
- Er zijn genoeg ruimtes voor kunstenaars om te werken en te exposeren, zowel binnenruimtes (bijv. leegstaande bedrijfspanden) als buitenruimtes.
- We staan positief tegenover een museum/expositieruimte waarin o.a. de Velwezoo collectie en werk van hedendaagse kunstenaars een plek krijgen.
- De ondersteuning voor de uitvoering van natuur- en milieueducatie wordt weer uitgebreid.

3e. Werk

Het midden- en kleinbedrijf is belangrijk voor de lokale werkgelegenheid. Het zorgt voor veel banen, een goede mix van wonen en werken en het draagt bij aan de leefbaarheid. Afstemming tussen gemeente en bedrijfsleven, bijvoorbeeld over een creatieve aanpak van leegstand in winkelgebieden, is daarbij belangrijk. Ook kunnen overheid en ondernemers samen nadenken over de toekomstige behoefte aan bedrijfs- en winkelruimte, veiligheid, winkeltijden, toegankelijkheid voor mindervaliden, fietsparkeren, de aanpak van criminaliteit, vergroening van winkelstraten en verduurzaming.

We willen korte ketens van producent naar consument stimuleren (vb. 'stadslandbouw') en willen coöperatieve ondernemingsvormen mogelijk maken.

Voor ZZP-ers willen we werkplekken realiseren door slim gebruik te maken van bestaande ruimtes. Zelfstandigen die tijdelijk geen inkomsten genereren moeten gemakkelijk bij de gemeente terecht kunnen voor hulp. Vanzelfsprekend gebaseerd op een gedegen ondernemingsplan en een goed toekomstperspectief.

De gemeente blijft zorg dragen voor passende arbeidsplekken voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

Ambities:

- We zetten proactief in op samenwerking tussen gemeente en ondernemers voor lokale werkgelegenheid en een duurzame, leefbare samenleving.
- Initiatieven waarin duurzaamheidsdoelen, zoals korte voedselketens, centraal staan stimuleren we.
- Mensen met een afstand op de arbeidsmarkt krijgen extra ondersteuning. De gemeente zorgt zelf in dit kader ook voor enige banen.
- Met de ontwikkeling binnen onze gemeentegrenzen van sociale werkplekken zoals Hoeve Heidestein, Restaurant de Tijd en de Beken draagt de gemeente bij aan sociale cohesie.

3f. Wonen

Bij nieuwbouw- en renovatieprojecten kijken we goed naar de bevolkingssamenstelling en de toekomstige behoeften, met name van jongeren, ouderen en starters op de woningmarkt. We hechten aan voldoende sociale huurwoningen voor eigen inwoners en nieuwkomers in onze gemeente (statushouders). Doorstroming van sociale huur/koop naar de daarop volgende financieel haalbare categorie wordt gestimuleerd door voldoende aanbod. Niet alleen voldoende kwantiteit is van belang, maar ook de kwaliteit van het woningaanbod is belangrijk. De wensen en behoeften van de bewoners zijn uitgangspunt. Nieuwe woonvormen en experimenten, zoals meergeneratiewoningen en woning-splitsing, krijgen de ruimte. Initiatieven van inwoners op dit terrein verdienen ondersteuning.

Ambities:

- We kijken zeer kritisch naar bouwplannen in de groene ruimte.
- We bieden ruimte voor andere woonvormen en experimenten zoals meergeneratiewoningen en het splitsen van woningen.
- Levensloopbestendigheid en energie-neutraal bouwen zijn uitgangspunt bij nieuwbouw.
- GroenLinks pleit voor onderzoek naar de mogelijkheid voor invoering van een fonds of voorziening waarin initiatiefnemers van ruimtelijke plannen een geldbedrag storten om de gevolgen voor natuur en landschap van de ruimtelijke ingreep te compenseren. Met een dergelijk fonds of voorziening creëert de gemeente mogelijkheden om natuur en landschap in de omgeving dan wel elders te versterken. Tevens biedt een dergelijk fonds of voorziening mogelijkheden om co-financiering te verkrijgen van met name de provincie.

4. Genieten van groen Renkum

Visie

Hét grote geluk van Renkum is de ligging in het groen. Onze gemeente is een aaneenschakeling van groene dorpen en aantrekkelijke landschappen, met een voor Nederland uniek verbindend element: de steile stuwwal langs de Neder-Rijn. Renkum is rijk aan natuurgebieden. Daardoor en door het groenbeleid van de afgelopen jaren ligt de biodiversiteit hier op een hoger peil dan in omliggende gebieden.

Biodiversiteit blijft een groot punt van aandacht voor de gemeentelijke overheid, maar hieraan draagt ook de samenleving in belangrijke mate bij. Wij zijn voor milieuvriendelijke, innovatieve oplossingen om het groen en de natuur betere kansen te geven. Recente voorbeelden zijn de bestrijding van de Japanse Duizendknoop en het initiatief voor het opzetten van een heideboerderij. In beide voorbeelden zie je hoe inwoners en initiatieven vanuit de samenleving een belangrijke rol spelen. Er zijn daarnaast veel vrijwilligers actief met bijvoorbeeld het opruimen van zwerfafval, herstel van beken, onderhoud van parken, landschappen en landgoederen, bescherming van groene en open ruimtes in onze dorpen, biologische landbouw en het aanleggen van klompenpaden.

Samenhangende thema's

4a. Biodiversiteit verder versterken

Wij staan voor versterking van de biodiversiteit en ecologische verbindingen in Renkum. Dit is leidend in het gemeentelijk beleid voor natuur, landschap en gemeentelijk groen. Bij het versterken van de biodiversiteit zoekt de gemeente actief samenwerking met professionele organisaties, zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Gelders Landschap, en organisaties met vrijwilligers, bijvoorbeeld IVN en Renkums Beekdal. Groenbeheer gebeurt zonder gebruik van gif. Wij experimenteren graag met alternatieve methodes bij het bestrijden van exoten door bijvoorbeeld begrazing door varkens en andere (grote) grazers.

**“Groenbeheer
zonder gif,
meer bijen en
insecten, meer
biodiversiteit.”**

Norbert Mergen-Metz

Ambities:

- Extra ecologische verbindingen tussen natuurgebieden, zoals een faunapassage in de N225 nabij het Renkums Beekdal. Daarnaast omvormen van de duiker in de Heelsumse Beek onder de N225 ter hoogte van de Jufferswaard tot een robuuste faunapassage.
- Het voortzetten van deelname aan de ecologische kaart om zicht te houden op onze biodiversiteit.
- Meer bloemrijke akkerranden, bermen en plantsoenen.
- Ecologisch groenbeheer verder stimuleren, bijvoorbeeld via begrazing.

4b. Groen voor iedereen

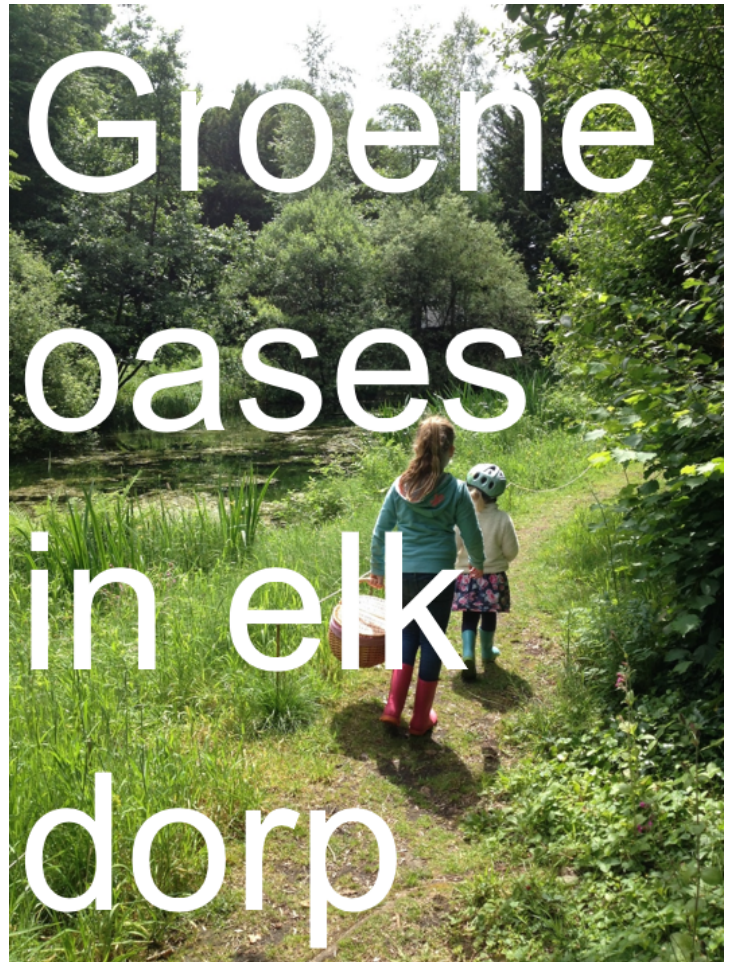
Inwoners en organisaties die zich inzetten voor groen en landschap, zoals Vijf dorpen in het groen en Vereniging Renkums Beekdal, hebben een 'Right to Challenge'. Ze verdienen een stevigere rol. Wij maken ons hard voor ondersteuning van bewoners en buurten die aan groenbeheer doen. Samen met inwoners gaan we kijken hoe de samenwerking nog beter kan en hoe we 'stenige' straten en buurten groener kunnen maken. De gemeente faciliteert waar nodig.

Ambities:

- We ondersteunen initiatieven 'van onderop'.
- We promoten en faciliteren groene initiatieven zoals gezamenlijke pluk- en moestuinen en een heideboerderij.

4c. Gezonde leefomgeving

De komende jaren staat de nieuwe Omgevingswet voor de gemeente op de agenda, een samenhangend wettelijk kader voor de leefomgeving. GroenLinks maakt zich hard voor een zo groen mogelijk karakter van deze regelgeving en betrokkenheid van inwoners bij het opstellen van de omgevingsvisie en omgevingsplannen. Zowel binnen als buiten de dorpen staan wat ons betreft het netwerk van landschappen, biodiversiteit, erfgoed en een gezonde leefomgeving voorop. Dit is overigens ook van groot belang voor onze bijdrage aan klimaatdoelstellingen: bos neemt immers CO₂ op. De groene ruimtes in de dorpen, kenmerkende oases in de bebouwing, houden we groen. Binnen en buiten de bebouwde kom benaderen we bouwplannen en andere ontwikkelingen in open gebieden zeer kritisch. Als er initiatieven zijn van buurtbewoners om het groen te behouden, dan ondersteunen we die.

“Het grote geluk van Renkum is de rust, de ruimte en de ligging in het groen.”

Marlies de Groot

Ambities:

- De Omgevingswet zetten we in om de groene leefomgeving te behouden en te versterken. De omgevingsplannen in het kader van deze wet worden mede opgesteld en getoetst aan de hand van een integrale visie die voortkomt uit het Landschapsbasisplan, Landgoederenvisie, Groenstructuurplan, Bosbeleidsplan en Cultuurvisie. Dit leidt tevens tot een realistisch en dynamisch meerjarenprogramma natuur, landschap, erfgoed en landgoederen.
- Inwoners betrekken we bij de opstelling van de omgevingsvisie en -plannen.
- We beschermen groene oases in de dorpen.
- Er komen meer natuurspeelplaatsen en ravotbossen.
- We koesteren de natuureducatie vanuit de stichting Renkums Beekdal en de daarin samenwerkende vrijwilligers(organisaties).

4d. Recreatie en toerisme

Voor eigen inwoners draagt de groene omgeving enorm bij aan het woongenot. Ook is groen in Renkum een belangrijke motor van recreatie en toerisme. We juichen het toe dat inwoners, organisaties en ondernemers de handschoen oppakken en samenwerken om de gemeente gastvrij, aantrekkelijker en bekender te maken. Het is zoeken naar de juiste balans tussen recreatie en overbelasting van de Renkumse natuur. Voor de keerzijden van toerisme, zoals zwerfafval en parkeeroverlast, blijven we aandacht houden.

Ambities:

- We pleiten voor verdere verbetering van toeristische routes, met nadruk op de digitale informatievoorziening.
- We gaan zwerfafval en andere overlast tegen, zoveel mogelijk in samenwerking met ondernemers en inwoners.
- Kleinschalig toeristische activiteiten, met het accent op genieten van natuur en landschap, hebben onze voorkeur.

4e. Dierenwelzijn

Een goed en respectvol dierenwelzijnsbeleid begint met goede voorlichting. Onontbeerlijk is ook goede opvang voor zwerfdieren, gewonde en verwaarloosde dieren. Stichting Dierenambulance Nederrijn zorgt voor adequaat vervoer en hulp van deze dieren. Graag zouden wij de initiatieven voor een faunaopvang in onze gemeente gerealiseerd zien, gekoppeld aan een mogelijkheid voor informatie en educatie. Natuurinclusief en biologisch boeren heeft onze voorkeur ook met oog op de invloed op de biodiversiteit. Korte voedselketens zijn ook bevorderlijk voor dierenwelzijn.

Ambities:

- Een faunaopvang verwelkomen wij in onze gemeente, we ondersteunen de zoektocht naar een passende locatie.
- We stimuleren de omschakeling naar ecologische landbouw, door deelname aan het project korte voedselketens voort te zetten.
- Vuurwerk heeft veel nadelen voor mensen en dieren. Daarom pleiten wij voor een vuurwerkverbod.

4f. Milieuvervuiling en -hinder

We zijn goed op weg met het voorkomen van milieuvervuiling in de gemeente, onder meer door gifvrije onkruidbestrijding in het groenbeheer. Hiermee gaan we door. Inwoners en bedrijven stimuleren we om hetzelfde te doen. Natuur en groene gebieden zoals bossen en uiterwaarden verdienen rust en stilte. Hier passen geen paramotors of drones. Drones hebben, naast hinder, mogelijk ook gevolgen voor de privacy, als ze voorzien van camera's. Verder blijven we scherp op overlast door goederentreinen in de Rosandepolder en omgeving. In groene gebieden let de gemeente ook extra op lichthinder. Het uitgangspunt blijft: geen openbare verlichting waar het niet nodig is, zoals langs natuurgebieden waar reflec-

terende belijning volstaat. De snelwegen in onze regio zijn de afgelopen jaren verbreed en drukker geworden, en ook in bijvoorbeeld Oosterbeek staat het verkeer regelmatig vast. We willen de extra uitstoot van fijnstof monitoren en waar het kan terugdringen. Klachten van inwoners over milieuhinder worden serieus genomen, ook als een milieuvergunning niet door de gemeente maar door de provincie is afgegeven.

Actiepunten:

- We houden blijvend aandacht voor rust en stilte in natuur en groene gebieden.
- Wij pleiten voor duidelijkheid in de Algemene politieverordening (APV) over het gebruik van drones, in de bebouwde kom en daarbuiten. Naast aandacht voor regels en handhaving moet er ook heldere informatie beschikbaar zijn.
- We pleiten voor extra monitoring van fijnstof in de Renkumse dorpen en langs de snelwegen.
- Wij gaan lichtvervuiling tegen; waar nodig plaatsen we diervriendelijk verlichting.
- Om overlast van houtstook te verminderen verstrekt de gemeente goede informatie, vooral over de negatieve effecten die houtrook heeft voor mensen met luchtwegaandoeningen.

5. Klaar voor klimaatneutrale toekomst

Visie

Klimaatverandering is een van de meest urgente vraagstukken waar we nu een antwoord op moeten formuleren. De effecten die we vandaag zien laten geen twijfel. De vooruitzichten voor de (nabije) toekomst en de internationale afspraken die eind 2015 in Parijs door vrijwel alle wereldleiders zijn onderschreven, dwingen tot actie. Ook lokaal, ook in Renkum.

In 2012 heeft de gemeente Renkum zich, op initiatief van GroenLinks, voorgenomen om in 2040 een klimaatneutrale gemeente te zijn. De gemeente zette de afgelopen vier jaar stevige stappen voorwaarts. De GroenLinks wethouder ontving hiervoor het certificaat Duurzame gemeente. Toch is intensivering van de inspanningen geboden, want Renkum is nog ver verwijderd van haar doel.

Klimaatbeleid is meer dan energiebeleid. Het gaat ook over het economische beleid, de woonomgeving, mobiliteit; kortom over vrijwel alle terreinen waar de gemeente actief is. Het heeft directe invloed op de leefomgeving van onze inwoners. De gemeente dient daarom

beperking van het klimaatteffect mee te nemen bij alle beleidsterreinen en in haar bedrijfsvoering. Gelijktijdig moet ze haar inwoners en ondernemers helpen om hetzelfde te doen. Alle richtingwijzers staan inmiddels op de vervanging van fossiele brandstoffen door hernieuwbare schone energiebronnen. Dat betekent dat we, ook in Renkum, stapsgewijs een fossielvrije en dus aardgasloze energievoorziening van woningen, bedrijven, andere gebouwen en mobiliteit moeten realiseren. Deze stapsgewijze realisatie moet nu starten, zodat we deze zorgvuldig kunnen voorbereiden en daarbij de belangen van alle inwoners een prominente plaats kunnen geven.

Samenhangende thema's

5a. Goed voorbeeld doet goed volgen

De gemeente neemt haar voorbeeldrol serieus. Gemeentehuis, scholen en andere gebouwen in gemeentelijk bezit, het gemeentelijke wagenpark en de openbare verlichting maken we stapsgewijs duurzaam en klimaatneutraal. Uiteraard koopt de gemeente al haar producten en diensten duurzaam en circulair in en zorgt zij dat de gemeente zo snel mogelijk afvalvrij is.

Minstens zo belangrijk is om met een actief energieloket burgers en bedrijven te ondersteunen en te stimuleren om zo snel mogelijk hun fossiele energiegebruik tot nul terug te brengen.

Beide zaken – goed voorbeeld én goed doen volgen – maken deel uit van de Routekaart Klimaatbeleid.

Ambities:

- Er komt binnen vier jaar een investeringsprogramma om al het gemeentelijke vastgoed, het wagenpark en de openbare verlichting volledig duurzaam te maken.
- Daarnaast komt er een actieplan maatschappelijk verantwoord en circulair inkopen met concrete en in de tijd benoemde mijlpalen.
- We gaan door met het energieloket en de energiecoaches, die inwoners opzoeken, informeren, activeren en ontzorgen.
- De gemeente werkt samen met de omgevingsdienst en het midden- en kleinbedrijf een dwingend en verleidelijk instrumentarium uit dat MKB-ers aanspoort en technisch en financieel ontzorgt bij de bereiken van hun klimaatopgave.
- We richten het afvalbeleidsplan op het verder beperken van de hoeveelheid afval. Wat nu nog afval heet wordt een waardevolle grondstof.
- We maken ons er, samen met andere gemeenten, hard voor dat statiegeld ingevoerd wordt voor kleine flesjes én dat mensen de verpakkingsmaterialen die ze bij supermarkten krijgen daar kunnen achterlaten. Samen met de supermarkten kunnen we de producenten dwingen om verantwoord met verpakkingsmaterialen om te gaan.
- We vertalen de regionale Routekaart Klimaatbeleid die momenteel in ontwikkeling is, naar een lokale toepassing en stellen hiervoor de benodigde middelen ter beschikking. Met een jaarlijkse rapportage geeft het college aan de gemeenteraad en de inwoners inzicht in de voortgang en de gevolgen die dit heeft voor Renkum.
- De gemeente koopt maatschappelijk verantwoord en duurzaam in.

5b. Wonen en mobiliteit: Energieneutrale wijken in 2035

De gemeente werkt met woningcorporaties, netbeheerders, buurtorganisaties, energiecoöperaties, verenigingen van eigenaren en andere relevante partijen samen zodat alle wijken en buurten stapsgewijs energieneutraal worden volgens de Routekaart Klimaatneutraal. We betrekken hier vooral ook de toekomstige generaties bij. Bij de inrichting van deze 'wijken van de toekomst' staat de kwaliteit van de leefomgeving en de voorzieningen voor de inwo-

ners – kortom de brede welvaart – voorop. Onderdeel van deze toekomstgerichte aanpak is de voorbereiding op emissieloze mobiliteit, zowel voor personen als goederenvervoer.

Ambities:

- In de (prestatie)afspraken met Vivare en andere sociale verhuurders stuurt de gemeente ambitieuzer en in hoger tempo op verduurzaming van de sociale woningvoorraad. De woonlasten (huur + energiekosten) voor huurders stijgen daardoor niet.
- We selecteren zo snel mogelijk één of meerder wijken waarin samen met bewoners, woningcorporatie, netbeheerder, de energiecoöperatie en jongeren, actief wordt gewerkt aan een Wijk van de Toekomst.
- Nieuwbouw wordt vanaf 2019 aardgasvrij; er wordt in de (omgevings)plannen opgenomen dat er alleen nog een bouwvergunning verleend wordt voor gebouwen en woonwijken die energieneutraal zijn of netto (duurzame) energie leveren. Bij renovatie en verbouwingen stimuleren we het realiseren van nul-op-de-meter woningen
- Bewoners worden vanaf de start betrokken bij de besluitvorming over de omgevingsvisie die aan deze energietransitie ten grondslag ligt.
- We werken met partners uit de samenleving een integraal (investerings)plan uit voor versnelde stimulans van elektrische mobiliteit, om te beginnen met transport voor winkels en bezorgdiensten ('the last mile'), de elektrische deelauto en breed toegankelijke laadinfrastructuur.

5c. Ruimte: Wapenen tegen extremer weer

Klimaatverandering veroorzaakt ook in Renkum nu al weersextremen: heftige regenval en onweer, langdurige droge periodes, krachtige stormen. Dit leidt afwisselend tot overbelaste riolen, overstroomde straten en hittestress. GroenLinks blijft waken voor klimaatbestendigheid bij iedere ruimtelijke ingreep.

Ambities:

- Bij ieder ruimtelijke plan moet worden opgenomen hoe omgegaan wordt met afwatering bij heftige en langdurige regens, waterberging, voldoende schaduw in woonkernen en bescherming tegen erosie..
- We gaan door met het beleid om hemelwater af te koppelen van de riolering en we stimuleren het natuurlijker en zonder hard oppervlak inrichten van tuinen.
- De gemeente ondersteunt inwoners bij het afkoppelen van hemelwater

5d. Energieopwekking: Realiseren van voldoende hernieuwbare energie

Om haar doelstelling – energieneutraal in 2040 – te bereiken is het onontkoombaar dat de gemeente Renkum en haar inwoners duurzame energie opwekken. Hiertoe werkt de gemeente nauw samen met lokale energiecoöperaties van inwoners en lokale ondernemers. en helpt deze met juridische vraagstukken (bestemmingsplannen) en financiële ondersteuning. De huidige duurzaamheidslening voor maatschappelijke organisaties slaat goed aan en wordt gecontinueerd. Er kan nog veel bereikt worden door bijvoorbeeld de sportaccommodaties te verduurzamen. Inwonersinitiatieven zoals de waterkrachtcentrale in de stuw bij Driel of lokale windmolenprojecten krijgen actieve ondersteuning.

“We willen van fossiele brandstoffen af en lokaal hernieuwbare schone energie opwekken.”

Sophie Engelsma

Ambities:

- Het budget voor de duurzaamheidslening wordt verhoogd
- Sportaccommodaties krijgen extra aandacht bij verduurzaming
- We werken samen in de regio met het (lokale) bedrijfsleven, de energiecoöperaties en de inwoners om in de regio geschikte locaties te vinden voor grootschalige opwekking van zonne- en windenergie en warmtewinning.
- Lokale initiatieven voor energieopwekkingen worden actief ondersteund

5e. Economie: Op weg naar een circulaire economie

De ontwikkeling van de circulaire economie is in volle gang. Voor de gemeente betekent dit dat ze de weg naar een afvalvrije gemeente krachtig voortzet en dat ze vaart zet bij het circulair inkopen van producten en diensten. Daarnaast is het nodig om ook het bedrijfsleven te helpen met hun omschakeling naar de circulaire economie.

Ambities:

- Bij renovatie van bestaande bedrijventerreinen bevordert de gemeente ketensamenwerking tussen de bedrijven.
- GroenLinks kiest voor schone werkgelegenheid. De gemeente ondersteunt daartoe met name (nieuwe) bedrijvigheid die passend is bij het groene karakter van de gemeente: recreatie, toerisme, zorg, kleinschalige en biologische landbouw.

6. Renkum haalbaar en betaalbaar

De keuze voor 'Gelukkig in Renkum' als basis voor ons programma heeft ook gevolgen voor de financiële paragraaf. Financieel beleid is voor GroenLinks namelijk een manier om inhoudelijk beleid mogelijk te maken en daarmee meer dan verantwoord boekhouden en het op-potten van reserves.

6a. Reserves

De gemeente Renkum moet financieel gezond zijn, maar de reserves mogen kleiner zijn dan nu. Een deel van de bestaande reserves kan worden ingezet voor de beleidsspeerpunten. Dat betekent ook dat GroenLinks voorstander is van een brede taakopvatting voor de gemeente die verder gaat dan de strikt wettelijke taken.

6b. Beleidsspeerpunten

Uiteraard moeten voor een sluitende begroting keuzes worden gemaakt. GroenLinks kiest daarbij te investeren in die zaken die zorgen voor meer verbondenheid tussen mensen in de dorpen en wijken, en die bijdragen aan een duurzame samenleving. GroenLinks staat een financieel beleid voor dat vormgegeven wordt op basis van de volgende punten:

1. Het beleid draagt bij aan het (bruto gemeenschappelijk) geluk en welzijn van de inwoners;
2. Het beleid draagt bij aan een duurzame samenleving;
3. Het beleid is gericht op de lange termijn; en
4. Het beleid is haalbaar en betaalbaar.

6c. Intergemeentelijke samenwerking

Voor een kleine gemeente als Renkum is het de uitdaging om inwoners blijvend een goede dienstverlening te bieden. De afgelopen raadsperiode is dit bereikt door met andere gemeenten op steeds meer terreinen samenwerkingsverbanden aan te gaan. Zulke samenwerkingsverbanden mogen van GroenLinks verder worden uitgebreid, waarbij we wel kritisch kijken of de service voor inwoners op een acceptabel niveau blijft. Ook houdt het gemeentebestuur bij het aangaan van dergelijke samenwerkingsverband uitdrukkelijk rekening met de situatie van haar (individuele) medewerkers.

6d. Gemeentelijke belastingen

GroenLinks wil zorgvuldig kijken naar het stelsel van gemeentelijke belastingen. We willen kijken of het mogelijk is de Onroerende-zakenbelasting te koppelen aan de energetische kwaliteit van de woning. Daarnaast wil GroenLinks de hondenbelasting en de toeristenbelasting afschaffen. Omgekeerd juichen we het initiatief van onze eigen ondernemers toe om een reclamebelasting in te voeren. Dit is een prachtig voorbeeld van samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven. Het ondernemersinitiatief zorgt voor inkomsten, die vervolgens doelgericht bijdragen aan de levendigheid van onze winkelstraten, bijvoorbeeld via kleinschalige evenementen die winkeliers met het belastinggeld organiseren.

6e. Toekomstbestendige organisatie

In de gemeentelijke organisatie zijn aanpassingen nodig om aan te sluiten bij de veranderende tijd en de nieuwe taken. GroenLinks zal het verbeterplan, het zogenaamde Koersplan kritisch volgen. Er moet in dit plan aandacht zijn om van de ambtelijke organisatie een modern team te maken, met ambtenaren die in staat zijn om met onze inwoners samen aan de slag te gaan. De organisatie moet met enthousiasme en professionaliteit kunnen inspelen op de initiatieven in de Renkumse dorpen.

Deze omschakeling vergt een investering, deels in de gemeentelijke organisatie zelf maar ook voor het mogelijk maken van inwonersinitiatieven. Om breed gedragen projecten in onze dorpen van de grond te krijgen dienen we als gemeentelijke overheid hier ook in te investeren.

Ambities:

- We kiezen voor het principe dat de gebruiker en vervuiler betaalt. Andersom betekent dat dat we de schone gebruiker en bespaarder belonen.
- GroenLinks wil de hondenbelasting afschaffen.
- De leges zijn in principe kostendekkend.
- Door slimmer of anders te werken moeten de kosten voor de basisdienstverlening omlaag gebracht worden. Hierdoor kunnen de leges omlaag.
- De gemeente Renkum breidt haar samenwerking uit naar de gemeenten Wageningen en Overbetuwe.
- De gemeente investeert in een goede en dekkende infrastructuur voor mobiele en digitale communicatie tussen inwoners en gemeente.
- De gemeentelijke overheid investeert in de participatiesamenleving.
- In diverse programma's zal financiële ondersteuning van inwonersparticipatie geregeld worden.
- Duidelijke communicatie naar inwoners waar ze terecht kunnen en wat ze kunnen verwachten van de gemeente.
- De gemeente gaat met inwoners en organisaties in gesprek over een aantal vragen: 'Hoe kan de gemeente beter bijdragen aan het geluk van haar inwoners? Hoe moet de gemeente haar organisatie daarop inrichten? Op basis van de uitkomst daarvan zal een concreter voorstel gedaan worden over aanpassingen van de gemeentelijke organisatie.'

Dit zijn onze kandidaten

Wij gaan de gemeenteraadsverkiezingen in met deze kandidatenlijst:

GROENLINKS

#TEAMVOORVERANDERING

RENKUM

1. CHARLOTTE DE ROO	18. ANNEMIEK HARING
2. EVELINE VINK	19. REINDER BOEVE
3. MARLIES DE GROOT	20. ANDOR DEN BROK
4. SOPHIE ENGELSMA	21. IDA VAN ROOIJEN
5. NORBERT MERGEN-METZ	22. ENGELIEN HEINEN
6. LISELOT JANSEN	23. WIM CHARDON
7. MARYSE KUSSE	24. JOAN MERENS
8. CHRISTEL VAN KAMPEN	25. BEA VAN DIJKEN-KUIPERS
9. HENK BOON	26. PETER VAN VUGHT
10. LODEWIJK ENTROP	27. JAN HASSINK
11. KARIN METHORST	28. BAS RODENBURG
12. CHARLEY ERKENS	29. PLEUN DRIESSEN
13. JOS VAN DER SCHOT	30. CEES KWAKERNAAK
14. SJANET TREP	31. MONIQUE VAN GERWEN
15. DORINE VAN ZUTPHEN	32. DIRK VAN UITERT
16. JOA MAOUCHE	33. TINEKE STRIK
17. BAS SCHMIDT	34. WENDY RUWHOF

GROENLINKS

RENKUM